

Gdy zarząd jest przeciw dywidendzie

HUGO BALAŻŃSKI
prawnik w Kancelarii KSP Legal & Tax Advice
w Katowicach

Zgodnie z art. 191 i n. k.s.h. o wypłacie dywidendy decyduje zgromadzenie wspólników. K.s.h. określa, kiedy zysk może zostać wypłacony wspólnikom. Obowiązujące przepisy nie uzależniają możliwości wypłaty zysku za poprzednie lata obrotowe od tego, czy spółka ma obecnie wystarczająco dużo pieniędzy. Tym samym fakt, że wypłata dywidendy mogłaby negatywnie wpłynąć na płynność finansową spółki, nie uzasadnia wstrzymania jej wypłaty przez zarząd.

Nie można jednak zaakceptować, że zarząd spółki na podstawie uchwały wspólników zawsze, niejako automatycznie, będzie zobowiązany do wypłaty dywidendy wspólnikom. Uchwała o podziale zysku podlega takiej samej kontroli jak inne uchwały wspólników. Gdy jest sprzeczna z umową spółki, dobrymi obyczajami i godzi w interes spółki lub prowadzi do pokrzywdzenia wspólnika, można domagać się jej uchylecia – art. 249 § k.s.h., natomiast gdy jest sprzeczna z ustawą, można domagać się stwierdzenia jej nieważności – art. 251 § k.s.h. Do zaskarżania uchwał uprawniony jest również zarząd spółki. Zatem zarząd nie może, działając w sposób automatyczny, wykonywać wszystkich uchwał wspólników – nie może być również zmuszony do wykonywania uchwał wspólników, co do których ma wątpliwości o ich zgodności z prawem lub umową spółki (M. Dumkiewicz, A. Kidyba, Wybrane problemy związane..., PPH 2013/11/11-16).

Przed przystąpieniem do wykonania uchwały o wypłacie dywidendy zarząd powinien dokonać oceny jej zgodności z prawem, a w razie wątpliwości skorzystać z opinii doradcy (S. Soltysirski w: System prawa prywatnego, t. 17B, s. 594). W przypadku uzasadnionych wątpliwości, co do zgodności uchwały wspólników z ustawą bądź umową spółki zarząd powinien wystąpić z powództwem o jej uchylenie lub stwierdzenie jej nieważności. Wstrzymanie się z wykonaniem takiej uchwały i wystąpienie we właściwym trybie o jej uchylenie bądź stwierdzenie jej nieważności jest wręcz obowiązkiem zarządu (B. Stelmach, Zaskarżanie uchwał wspólników..., s. 379, Wyrok Sądu Najwyższego z 4.12.2009 r., III CSK 85/09). Wskazać należy, że w razie nienależnej wypłaty dywidendy, zgodnie z art. 198 §1 k.s.h. członkowie zarządu ponoszą solidarną odpowiedzialność ze wspólnikiem za zwrot wypłaconej kwoty. Podobnie w przypadku wypłaty dywidendy na podstawie uchwały sprzecznej z umową spółki – odpowiedzialność członka zarządu wynika z art. 293 §1 k.s.h. Zatem także w interesie członków zarządu leży weryfikacja zasadności wypłaty dywidendy wspólnikom.

Jednocześnie, aby nie narażać spółki na powództwo ze strony wspólnika o wypłatę dywidendy na podstawie podjętej uchwały, zarząd, w trybie art. 730 i n. k.p.c., powinien wystąpić z wnioskiem o zabezpieczenie powództwa o uchylenie bądź stwierdzenie nieważności uchwały o podziale zysku. W przypadku uzyskania takiego zabezpieczenia roszczenie wspólników o wypłatę dywidendy nie stanie się wymagalne, aż do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy.

Reasumując, zarząd ma możliwość zablokowania wypłaty dywidendy, w przypadku gdy uchwała wspólników o jej wypłacie jest sprzeczna z prawem lub umową spółki. ©